

Nieuws Regionaal Archief Rivierenland – zomer 2024

Save the date!

Noteer alvast in je agenda: de Genealogiedag van HCC!Genealogie is dit jaar op zaterdag 2 november 2024 van 10 tot 16 uur bij het RAR. Toegang gratis.

Zo'n 20 organisaties zijn aanwezig op de informatiemarkt in het Atrium. In de studiezaal vind je een helpdesk van HCC!Genealogie, NGV Betuwe en het RAR voor al je vragen over genealogisch onderzoek en zoeken op onze website. Het RAR organiseert rondom deze informatiemarkt een programma met onder andere rondleidingen door de depots, lezingen en workshops. Houd onze social media en website in de gaten. Je kunt je namelijk vooraf inschrijven voor de activiteiten om zeker te zijn van een plaats.

Zomerleestip: Het IJzeren Veulen – echt gebeurd en toch verzonnen

Een roman over een historische moordzaak in Herwijnen, gebaseerd op een procesdossier uit de depots van het RAR. Veilig opgeborgen in een van de depots van het RAR ligt een 500 pagina's tellend strafdossier uit 1676. Hierin wordt de zaak tegen Jan Hoes uit Herwijnen beschreven. Hij wordt beschuldigd van een hele reeks misdaden, waaronder de moord op Marten Adriaens de Jong. Enny de Bruijn liet zich door deze historische moordzaak inspireren tot het schrijven van haar prachtige nieuwe roman Het IJzeren Veulen.

De personen in het verhaal hebben allemaal echt bestaan en de moord is echt gepleegd: in de buurt van de achterste Hellouwse watermolen. Maar hoe hun karakter was, wat ze dachten, voelden en geloofden, vermeldt de geschiedenis vaak niet. En wie de moord gepleegd heeft, is in werkelijkheid nooit duidelijk geworden – terwijl er in de roman wél een dader wordt aangewezen.

Het strafdossier (toegangsnummer 3185-2503) is volledig gedigitaliseerd en [online te bekijken op de website van het RAR](#). [Op haar website](#) gaat Enny verder in op het dossier en op hoe ze het voor haar boek heeft gebruikt.

Archief van echtpaar Bulten – van Mourik geïnterpreteerd

Bij het uitruimen van een woning wordt een stapel handgeschreven gedichten gevonden. Samen met nog wat gevonden documenten wordt alles bij ons afgeleverd. De gedichten zijn grotendeels 'voor Sien'. De dichter blijkt W.H. (Willem Hendrik) Bulten te zijn en Sien is zijn latere vrouw Francina Pieterella Annigje van Mourik. Een deel van de gedichten is door haar van commentaar en beoordelingen voorzien. Naast de gedichten treffen we ook een stapel krantenknipsels aan. De knipsels bevatten stukken die Willem heeft geschreven en stukken die over hem zijn geschreven. De collectie is inmiddels geïnterpreteerd en heeft toegangsnummer 1776 bij het RAR gekregen.

Willem en Sien

Willem wordt op 8 mei 1905 in Beusichem geboren. Hij en de zes jaar oudere bakkersdochter Sien kennen elkaar van kinds af. Ze trouwen op 11 mei 1944 en blijven hun hele leven samen. Willem begint zijn carrière als klerk bij het gemeentehuis. Daar vertrekt hij met ruzie en hij besluit onderwijzer te worden. Hij volgt de opleiding tot onderwijzer aan de Rijksdagnormaalschool van de 1e rang aan de Boterkampsteeg in Tiel.

Onderwijzersechtpaar

Na het behalen van zijn acte LO is hij in heel veel dorpen onderwijzer: Nederhemert, Zuilichem, Rumpt, Rijswijk, Buren, Beesd, Lienden en Zoelmond, Herwijnen. Vaak als invalkracht, soms als hoofd der school. Tot er in 1958 een positie vrijkomt op de basisschool in zijn geboortedorp. Hij wordt aangenomen en blijft daar onderwijzer tot zijn

pensionering in 1970. Sien is ook onderwijzeres, maar ook 60 jaar lang organiste in de kerk en bibliothecaresse in Beusichem. Zelfs tot ver na haar pensionering valt ze af en toe nog in op lagere scholen!

Een zenuwslopend vak

Bij het afscheid van Willem zegt toenmalig burgemeester Hommes: "Het is voor ons een voorrecht de heer en mevrouw Bulten te hebben mogen leren kennen. Wij hebben de vruchten geplukt van U beider talenten." Willems reageert met: "Onderwijzen is een zenuwslopend vak. Ik ben er steeds vanuit gegaan, dat het kind van vandaag de mens van morgen is." In de jaren 90 vertelt Willem aan een journalist dat hij eigenlijk veel liever reizende reporter had willen zijn.

Onderscheiden

Willem schrijft zelf nagenoeg zijn hele leven voor de Culemborgse Courant. Hij schrijft onder andere de columns Bulten Schrijft en Beusichemse Brief. Sien maakt pentekeningen en olieverfschilderijen. Beiden zijn hun hele leven zeer actief in het dorpsleven en betrokken bij allerlei clubs en verenigingen, van sport tot toneel en zang in Beusichem, Zoelmond en Ravenswaay. Bij de gevonden papieren zit ook een schriftje met verslagen van het leesgezelschap Tot Nut en Genoegen. Sien krijgt in 1963 een onderscheiding van de Plattelandsvrouwen en in 1966 een koninklijke onderscheiding. Willem wordt 4 jaar later ook koninklijk onderscheiden.

In een van zijn columns in 1993 geeft Willem aan dat het niet zo goed met hem gaat. Hij schrijft over vermagering en ziekenhuisbezoeken. Zijn vrouw is vier jaar eerder op 90-jarige leeftijd overleden. Willem overlijdt zelf op 31 mei 1993. Hij is dan 88 jaar.

Nieuwe aanwinsten

Geregeld ontvangt het RAR nieuwe aanwinsten: archieven van organisaties, fotoalbums, boeken enzovoort. We zijn geïnteresseerd in boeken die over het werkgebied gaan of die geschreven zijn door auteurs uit ons werkgebied, waarbij het niet per sé over ons werkgebied hoeft te gaan, bijvoorbeeld dichtbundels, romans of kinderboeken. Wil je ook archief schenken aan het RAR? Neem dan contact op met Nico Hoevenaars : nhoevenaars@rarivierenland.nl

Enkele recente aanwinsten zijn:

Rossum kerk hervormde gemeente

Het betreft stukken over de restauratie van de N.H. kerk. De stukken dateren uit de periode 1986-2010 en zijn samengevoegd met het archief van de N.H. kerk Rossum, toegang 3025. Het oudste stuk van dit archief dateert uit 1628!

West-Betuwse Rugbyclub

Van Peter Paardekooper ontving het RAR een plakboek uit midden jaren '70 van de West-Betuwse rugbyclub. Ook schonk hij verschillende nummers van het clubblad "De Batouwer" eveneens uit de jaren 1974, 1975 en 1976. Eerder had het tijdschrift de toepasselijke naam "Scrum". De heer Paardekooper was een van de oprichters van de club.

Culemborg

Aan de collectie van het RAR konden recent enkele stukken uit de vakbondsgeschiedenis van Culemborg toegevoegd worden. Het echtpaar Van de Winkel - Franc schonk diverse stukken over de FNV en het Centraal Boekhuis in Culemborg. Stukken betreffen onder meer de oprichting van de Vrouwenbond FNV en vrouwendrukkerij Iris en een staking bij het Centraal Boekhuis in 1992. Ook enkele publicaties geschreven door Jack van der Winkel, oud-voorzitter van de FNV afdeling Culemborg kregen een plek bij het RAR. Tot slot werd er ook een foto-album geschonken met foto's van de familie Harlé uit de periode 1925-1950.